

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti)
Socialdemokratiet
Dansk Folkeparti
Enhedslisten
Alternativet
Radikale Venstre
Socialistisk Folkeparti

5. oktober 2017

Politisk aftale om forebyggelse af konkurser

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti er enige om vigtigheden af at forebygge konkurser på hjemmehjælpsområdet.

Siden 2013 har der været en kraftig stigning i antallet af konkurser i hjemmeplejen. Kommunerne har i dag en forsyningsforpligtelse og skal således sikre, at de ældre får den nødvendige hjælp. Konkurserne skaber utryghed for borgere, der bliver usikre på, om de også kan få deres hjælp i morgen, og som ofte skal have en ny medarbejder i hjemmet. Konkurserne går også ud over medarbejdere i private virksomheder, der skal finde en ny arbejdsplads, ligesom kommunerne med kort varsel står med den udfordring at skulle sikre hjemmehjælp til de berørte borgere.

Hjemmehjælpen er en kernevelfærdsopgave. Det er derfor vigtigt, at der er krav til private leverandørers adgang til markedet i forhold til at sikre mere robuste leverandører. De private leverandører skal kun påtage sig opgaver, som de har de fornødne kvalifikationer og ressourcer til at udføre fagligt korrekt. Kommunerne skal også blive bedre til at lære af hinandens erfaringer i forhold til fx kontraktindgåelse, leverandørstyring og udarbejdelse af beredskabsplaner.

Nogle af udfordringerne ved konkurser inden for hjemmeplejen håndteres bedst gennem lovgivning, mens andre udfordringer bedst håndteres ved, at de private leverandører og kommuner påtager sig et større ansvar for at forebygge konkurser.

Partierne bag aftalen er enige om behovet for at iværksætte følgende initiativer for at forebygge konkurserne, som hver for sig og samlet skal bidrage til en styrkelse af området til gavn for de ældre borgere.

Tema 1. Kvalitet og økonomisk robusthed

Kommuner skal stille krav til de virksomheder, der skal levere hjemmehjælp. Når kommunerne indgår aftaler med private leverandører skal de have fokus på kvaliteten og stille skarpe kvalitetskrav, fx med opmærksomhed på medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund, sociale klausuler og arbejdsklausuler. En udvikling af nationale kvalitetsindikatorer for ældreplejen vil eksempelvis gøre det muligt at opgøre og sammenligne kvaliteten af indsatsen på tværs af kommuner og vil med fordel kunne bruges i forbindelse med kontraktindgåelse og løbende dialog og kvalitetsopfølgning med private leverandører af hjemmepleje.

Bedre kontrakter og realistiske priser

Private leverandører uden den nødvendige økonomiske robusthed og faglighed skal ikke have adgang til at levere hjemmehjælp til ældre borgere. En god kontrakt med de private leverandører er en forudsætning for et konstruktivt leverandørsamarbejde med fokus på løbende kvalitetsudvikling. Erfaringer viser, at der er stor forskel på, hvilke krav kommunerne stiller til private leverandører af hjemmehjælp, og dermed hvilke kontrakter de indgår. Det betyder, at der de seneste år har været for mange virksomheder på hjemmehjælpsområdet, der ikke har været tilstrækkelig robuste.

Kommunerne skal styrke deres kontraktindgåelse med private leverandører af hjemmehjælp. Der kan fx præsenteres konkrete redskaber til gennemførelse af udbud, bedre kontrakter og best practice i regi af Udbudsportalen. Kommunerne skal ved udbud, hvis de ikke udarbejder kontrolbud, foretage en kontrolberegning for at vurdere realismen i tilbuddet. Ved ekstraordinært lave tilbud bør kommunen altid gå i dialog med leverandøren for at sikre, at leverandøren har forstået kommunens kvalitetskrav.

Egnethedskriterier

Kommunerne skal sikre, at de indgår kontrakter med robuste virksomheder. Der stilles krav i serviceloven om, at kommunerne i kontraktindgåelse med private leverandører opstiller egnethedskriterier med krav om, at private leverandører fremsender årsregnskaber, og at virksomhederne - i det omfang virksomheden er omfattet af lovpligtigt regnskabskrav og revisionskrav - fremsender revideret regnskab.

Det følger i dag af udbudsloven, at kommunerne ikke må indgå kontrakt med private leverandører, der har ubetalt forfalden gæld til det offentlige over 100.000 kr., og kommunerne har mulighed for at udelukke tilbudsgivere med lavere gæld. Aftalepartierne er enige om, at der indføres krav i serviceloven om, at kommunerne ikke må indgå kontrakt med private leverandører af hjemmehjælp med ubetalt forfalden gæld til det offentlige over 50.000 kr.

Tema 2. Dialogbaseret samarbejde

Det gode samarbejde og en tillidsbaseret dialog mellem kommunen og den private leverandør stiller krav til begge parter.

Justitsministeriet har i 2014 indført en ordning, hvor såkaldt konkurskarantæne bruges som middel til at imødegå konkursmisbrug. Denne ordning skal evalueres i 2019, og aftalepartierne orienteres om evalueringen og drøfter denne efterfølgende.

God leverandørstyring

Der søges en forståelse med KL om at udbrede erfaringer og værktøjer, der skal styrke kommunernes muligheder for at blive opmærksomme på advarselssignaler i form af fx dårlig økonomi eller misligholdelse af kontraktforhold.

I regi af Udbudsportalen (KL) ønsker aftalepartierne, at der udarbejdes vejledninger og konkrete værktøjer, som kommunerne kan anvende til at forbedre leverandørstyring og kontraktopfølgning. Værktøjerne kan være udvikling og præsentation af redskaber og vejledning til fx:

- Kontraktindgåelse
- Løbende leverandørstyring, herunder indsendelse af økonomiske nøgletal, fx årsregnskaber og revisoranmærkninger
- Udarbejdelse af beredskabsplan

- Håndtering af misligholdt kontrakt
- Præsentation af best practice.

Der følges op på kommunernes arbejde med leverandørstyring og kvalitetsopfølgning, herunder Udbudsportalens anvendelse, ultimo 2019. Aftalepartierne orienteres om status herfor.

Åbenhed for medarbejderne

Partierne bag aftalen er ligeledes enige om vigtigheden af at etablere ordninger, der kan give ansatte i private plejefirmaer bedre mulighed for at udtale sig kritisk om forholdene på deres arbejdsplads. Drøftelser af disse muligheder vil foregå i regi af Økonomi- og Indenrigsministeriet og Beskæftigelsesministeriet, og ordførerne bag aftalen om konkursforebyggelse vil mødes og blive orienteret om resultatet af drøftelserne.

Kommunalbestyrelsen har i dag pligt til at føre tilsyn med, at borgerne får den hjemmehjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet, som man har besluttet, der skal være i kommunen. Tilsynspligten indebærer, at kommunalbestyrelsen har pligt til at reagere, hvis man får informationer om, at der er - eller kan være - grundlag for kritik. Det vil også gælde i de tilfælde, hvor meldingen om uregelmæssigheder kommer fra ansatte i private plejevirkksomheder. Ovenstående initiativ vil således styrke det kommunale tilsyn.

Krav om efterberegning af afregningspriser

Idet de nødvendige oplysninger allerede er til stede i kommunerne, indføres der krav i serviceloven om, at kommuner, der benytter godkendelsesmodellen, skal foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt. Initiativet skal sikre, at afregningen af de private leverandører efter godkendelsesmodellen sker i overensstemmelse med den kommunale leverandørs omkostninger. Efterberegning af afregningspriser mindst én gang årligt vil sikre, at de private leverandører hverken betales for lidt eller for meget og dermed bidrage til at forebygge konkurser.

Tema 3. I tilfælde af konkurs

Retvisende priser, gode kontrakter med skrappe krav og et dialogbaseret samarbejde med private leverandører skal sikre, at der i fremtiden bliver færre konkurser i hjemmeplejen. Hvis konkurser alligevel opstår, skal kommunerne være bedre rustede til at håndtere dem, så borgere og medarbejdere oplever mindre utryghed ved konkursen.

Beredskabsplan og bankgaranti

Der indføres krav i serviceloven om, at kommunerne

- stiller krav om bankgarantier eller tilsvarende garantistillelse ved indgåelse af kontrakt med private leverandører af hjemmehjælp
- råder over beredskabsplaner i forhold til håndtering af konkurser blandt private leverandører af hjemmepleje.

Bankgarantien skal dække udgifter i forbindelse med en eventuel konkurs, herunder til ekstraordinær vikardækning, merarbejde m.v. Krav om bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse er samtidig med til at efterprøve virksomhedernes kreditværdighed. Krav om bankgarantier begrænser adgangen til markedet for de leverandører, som ikke er økonomisk robuste og bidrager dermed til at forebygge konkurser.

Beredskabsplanen skal sikre, at kommunen er forberedt, og at borgerne dermed i mindst muligt omfang berøres af en eventuel konkurs. Det er desuden vigtigt, at der er

sammenhæng mellem størrelsen på bankgarantien og kommunens udgifter i forbindelse med en eventuel konkurs som beskrevet i beredskabsplanen.

Beredskabsplanerne bør indeholde procedurer for, hvordan kommunen eventuelt kan overtage medarbejdere fra den konkursramte leverandør uden at komme i klemme i reglerne om virksomhedsoverdragelse. Beskæftigelsesministeriets kommende vejledning om virksomhedsoverdragelse vil kunne anvendes i udarbejdelsen af en beredskabsplan. Yderligere kan beredskabsplanen fx indeholde procedurer for information til berørte borgere, samt for overlevering af information fra den konkursramte leverandør til kommunen om fx kørelister og vagtplanlægning.

Vejledning vedr. virksomhedsoverdragelsesregler

Beskæftigelsesministeriet vil i en vejledning beskrive, hvad der kan være risikoen ved at overtage medarbejdere inden konkursen, hvordan en virksomhedsoverdragelse efter konkursen er mindre problematisk, og hvordan en kommune kan reagere hensigtsmæssigt ved oplysning om, at en privat leverandør af hjemmehjælp står foran en konkurs, samt hvad en kommune bør afholde sig fra at gøre for at undgå, at der bliver tale om virksomhedsoverdragelse. Beskæftigelsesministeriets vejledning forventes at være klar i november 2017. Virksomhedsoverdragelsesloven bygger på et EU-direktiv, og det er således ikke muligt nationalt at ændre på virksomhedsoverdragelseslovens anvendelsesområde uden at det vil være stridende imod EU-retten.

Nyt kig på LG-loven

Partierne bag aftalen er enige om vigtigheden af at se på lovgivningen om Lønmodtagernes Garantifond (LG). Der skal ses på mulighederne for, at LG kan lægge ud for lønmodtagerens krav i forbindelse med en konkurs i de tilfælde, hvor der er tvivl om, hvem der i sidste ende skal betale – hvis et krav fx bestrides af arbejdsgivers bo. Regeringen vil gå videre med at undersøge mulighederne for et konkret forslag, herunder muligheden for at lovgive på området, som vil skulle forhandles i Beskæftigelsesministeriet. Det bemærkes, at der ikke er afsat finansiering til forslaget eller foretaget økonomiske beregninger heraf.

Finansiering

Partierne bag aftalen forpligter sig til at tilvejebringe finansiering af ovennævnte ændringer af serviceloven.